

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

เห็ดเหี่ยวไผ่หรือเห็ดร่างแห เป็นเห็ดที่เพาะเป็นการค้าในประเทศจีนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1979 โดยเฉพาะที่เมืองฟูเจี้ยน (Fujian) นั้น เป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ จากการสกัดสารจากเห็ดเหี่ยวไผ่พบสารสำคัญ 2 ชนิด คือ Polysaccharide และสาร Dictyophorine A and B ซึ่งเป็นสารที่พบยากมากในสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ ได้มีการทดสอบสมบัติของสาร Dictyophorine A and B ทางเภสัชวิทยา พบว่าสารกลุ่มนี้เป็นตัวช่วยในการปกป้องระบบประสาทไม่ให้ถูกทำลายจากสารพิษและสามารถกระตุ้นการสร้างเซลล์ประสาทและสมองได้ เห็ดเหี่ยวไผ่มีสารธรรมชาติที่สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นโทษและทำให้อาหารบูดเน่าได้หลายชนิด นอกจากนี้ยังพบสาร Allantoin เช่นเดียวกับที่พบในเมือกของหอยทาก ปัจจุบันความต้องการเห็ดเหี่ยวไผ่สดมีสูงมาก เฉพาะเมืองกวางโจวราคาสูงกว่าเมืองไทยเกือบเท่าตัว ที่ประเทศจีนเห็ดเหี่ยวไผ่จะออกดอกเฉพาะในช่วงฤดูร้อน โดยเฉพาะเดือนพฤษภาคม พบขึ้นอยู่ตามพื้นดินใต้ต้นสนและต้นไผ่ ราคาจำหน่ายอยู่ที่ 3,000-6,000 บาทต่อกิโลกรัม (จิวารธรรม, 2552) ส่วนประเทศไทยมีข้อได้เปรียบคือ สามารถผลิตเห็ดเหี่ยวไผ่ได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีภูมิอากาศที่เหมาะสมคือร้อนชื้น แต่ในปัจจุบันพบว่าเห็ดเหี่ยวไผ่ทั้งหมดที่จำหน่ายในประเทศไทยนำเข้าจากประเทศจีน ซึ่งเห็ดเหี่ยวไผ่จากประเทศจีนเกือบส่วนใหญ่จะผ่านการฟอกสีด้วยกัมมะถันเพื่อให้มีสีขาว ดึงดูดใจผู้บริโภค แต่กัมมะถันเป็นสารที่มีพิษต่อร่างกาย ดังนั้น หากสามารถเพาะเห็ดเหี่ยวไผ่จำหน่ายได้ในประเทศไทยโดยไม่ฟอกสีด้วยกัมมะถัน ย่อมจะเป็นการสร้างอาชีพใหม่ให้กับเกษตรกรผู้เพาะเห็ด ลดการขาดดุลทางการค้า และทำให้ผู้บริโภคได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย

ภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญ อาทิเช่น ทูเรียน มังคุด เงาะ ลางสาด เป็นต้น ซึ่งในแต่ละปีของไม้ผลเหล่านี้จะร่วงหล่นลงบนพื้นดินอย่างมากมายและย่อยสลายไป บางส่วนอาจจะย่อยสลายกลายเป็นอินทรีย์วัตถุบำรุงดิน แต่ก็ยังมีอีกจำนวนมากที่ร่วงหล่นปกคลุมหน้าดิน หากสามารถนำเอาไปไม้ผลเหล่านี้มาเพิ่มมูลค่าโดยการนำมาเพาะเห็ดเหี่ยวไผ่ ย่อมจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้หากนำไปไม้ผลที่ผ่านการเพาะเห็ดเหี่ยวไผ่แล้วหมუნเวียนกลับมาทำปุ๋ยหมัก จะทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อีกทางหนึ่ง

การปลูกผักเถาเลื้อยหรือผักขึ้นค้าง เช่น บวบ ฟักข้าว มะระ และ แฝง เป็นต้น จะต้องมีการทำค้างเพื่อให้พืชเหล่านี้เจริญเติบโตเลื้อยขึ้นไป ออกดอกและติดผลบนค้างเพื่อให้ผลมีรูปร่างสวยงาม ไม่ติดโรคจากดิน ซึ่งพื้นที่ที่อยู่ใต้ค้างนี้จะเกิดร่มเงามากเมื่อพืชผักเจริญเติบโตเต็มที่ ไม่สามารถปลูกพืชชนิดอื่นหรือทำประโยชน์ใดๆ ได้อีก แต่ในทางกลับกันสภาพแวดล้อมใต้ค้างผักดังกล่าวเหมาะสมกับการเพาะเห็ดเหี่ยวไผ่มาก ดังนั้น การเพาะเห็ดเหี่ยวไผ่ใต้ค้างผักเป็นการใช้พื้นที่ของการปลูกผักขึ้นค้างได้ประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิจัยและพัฒนาการนำใบของไม้ผลชนิดต่างๆ มาเพาะเห็ดเหื่อไผ่ร่วมกับการปลูกผักขึ้นค้ำ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของอาหารเสริมต่างๆ ต่อการให้ผลผลิตของเห็ดเหื่อไผ่
3. เพื่อศึกษาการใช้พื้นที่ค้ำผักขึ้นค้ำบางชนิดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เกษตรกรสามารถนำใบของไม้ผลชนิดต่างๆ ที่ร่วงหล่นในสวนมาเพาะเห็ดเหื่อไผ่ร่วมกับการปลูกผักขึ้นค้ำได้ เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับใบไม้ผลและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร
2. ส่งเสริมให้มีการใช้เห็ดสมุนไพรจากธรรมชาติในการรักษาโรคและเป็นยาบำรุงสุขภาพทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองได้

ขอบเขตของการวิจัย

วิจัยและพัฒนาการเพาะเห็ดเหื่อไผ่จากใบทุเรียน ใบลำไย และใบเงาะ ภายใต้ค้ำบวบและค้ำมะระ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี